

UITGELICHT

De Cogis-bibliotheek verzamelt en beheert artikelen uit dag- en weekbladen en uit tijdschriften van oorlogsgetroffenenorganisaties, op het gebied van de psychosociale gevolgen van oorlog en geweld. Hieronder vindt u een selectie van de afgelopen maanden. De artikelen zijn aanwezig in de Cogis-bibliotheek, aangegeven door een zogenaamd Pn-nummer dat u boven elke beschrijving aantreft. De Krantendatabank van 1998 tot en met 2004 vindt u op www.gevolgen-vanoorlog.nl De Krantendatabank vanaf 2005 vindt u op de homepage van dezelfde website onder de rubriek Nieuws. Uitgelicht is samengesteld door Sandra de Loor.

Boeken: Een 'moffenmeid' werd zwaarder bestraft dan een 'moffenhoer'

TROUW 4 NOVEMBER 2006 / MARTIJN EICKHOFF (PN: I.29.01)

Boekbespreking van: *Wie geschoren wordt moet stil zitten. Meisjes en vrouwen die in de periode 1940-1945 omgang hadden met Duitsers* van Monika Diederichs (ISBN 9085063493).

Historica Diederichs heeft door middel van interviews de herinneringen en motieven verwerkt van 56 vrouwen die in de Tweede Wereldoorlog omgang hadden met een Duitser. Voor de vrouwen die aan het project meewerkten, geboren tussen 1907 en 1928, geldt vrijwel allemaal dat zij hun oorlogsverleden na 1945 tot op de dag van vandaag zorgvuldig verborgen hielden. Centraal staan de (on-gehuwde) vrouwen die langdurig omgang hadden met één Duitser. Deze vrouwen werden door de naoorlogse Bijzondere Rechtspleging zwaarder gestraft dan de zogenaamde 'moffenhoeren', vrouwen die korte en wisselende contacten hadden met Duitsers.

Boeken: Het is goed om in Europa te wonen

TROUW 4 NOVEMBER 2006 / Co WELGRAVEN (PN: 5.77.08)

Boekbespreking van: *Na de oorlog. Een geschiedenis van Europa sinds 1945* van de Britse historicus Tony Judt (ISBN 9025428398).

Hoe kwam Europa de verwoesting van de Tweede Wereldoorlog te boven?

Judt beschrijft de tanende macht van Europa, de teloorgang van de ideologieën die eind 19de eeuw waren opgekomen, de Europese integratie, de gecompliceerde band met de Verenigde Staten, het verdwijnen van het IJzeren Gordijn, de migratiestromen en de komst van de multiculturele samenleving. Een apart hoofdstuk wordt gewijd aan de oorlog op de Balkan en aan de vraag wie er verantwoordelijk waren voor de genocide.

Films: De realiteit van de oorlog laat geen echte vriendschap tussen kinderen toe

TROUW 27 OKTOBER 2006 / JANN RUYTERS EN BELINDA VAN DE GRAAF (PN: I.63.00 EN 6.10.07)

Movies that Matter bracht in 2001 de documentaire *Promises* uit. Deze film is nu samen met vier andere mensenrechtenfilms verkrijgbaar op dvd. Daaronder ook *Turtles can fly* over hoe kinderen overleven in een gebied dat vergeven is van de mijnen. In dit geval het grensgebied tussen Iran, Irak en Turkije.

Promises toont het contrast tussen de welvaart en bewegingsvrijheid van de Israëliërs in West-Jeruzalem en de joodse nederzettingen aan de ene kant, en de Palestijnen in de vluchtelingenkampen aan de andere kant. In de film probeert de regisseur de strijdende partijen met elkaar in contact te brengen, waar- onder kinderen.

Trauma blijkt zichtbaar in hersenen van oorlogsveteraan

VOLKSKRANT 24 EN 28 OKTOBER 2006 / SIMONE DE SCHIPPER (PN: 6.02.00)

Uit het onderzoek van Elbert de Geuze, beschreven in zijn proefschrift: *The War Within - Neurobiological Alterations in Posttraumatic Stress Disorder* blijkt dat veteranen met PTSS een kleinere hippocampus en een dunnere prefrontale schors hebben. Met name de hippocampus is nodig voor het opslaan van herinneringen. Maar ook voor het afzwakken van de intensiteit daarvan. Bij PTSS vindt deze afzwakking niet plaats. De Geuzes onderzoek wijst uit dat er meer verschillen zijn tussen veteranen met en zonder PTSS: in de pijnverwerking, het geheugen, en in een hersensysteem dat activiteit moet afremmen. Volgens Eric Vermetten van het Centraal

Militair Hospitaal in Utrecht, is de kracht van het onderzoek de goede controle. De Geuze heeft gemeten met vernieuwende technieken en door zorgvuldige matching zijn de verschillen echt toe te schrijven aan PTSS. In de Volkskrant van 28 oktober 2006 staat een uitgebreide bespreking van het proefschrift. Daarin worden genoemde verschillen in de hersenen uitgebreider beschreven.

Hollands verstand en Hongaars gevoel

NRC 21 OKTOBER 2006 / TIJN SADÉE (PN: 1.94.00)

Naar aanleiding van de vijftigjarige herdenking van de Hongaarse opstand van 1956, een artikel over de Hongaarse vluchtelingen die in Nederland terechtkwamen en hun kinderen, waarvan sommigen terugkeren naar het land van hun ouders.

Grensoverschrijdend bezig voor Roma en Sinti

FORUM-MAGAZINE: (2006), NAJAAR, P. 6

Aandacht voor de Roma en Sinti in Europa. Zo'n 12 miljoen wonen er, waarvan zo'n 50.000 in Nederland. In Europa zijn zij de grootste erkende minderheidsgroep, in Nederland worden zij niet als

ationale minderheid erkend. De landelijke organisatie voor Sinti en Roma, LSRO, ontvangt dit jaar voor het laatst een instellingssubsidie van het Ministerie van VWS. Voor projecten zijn Roma en Sinti aangewezen op geld uit het Naoorlogs Rechtsherstel (2000-2007) en zijn er financiële ondersteuningsmogelijkheden uit Europa. In dit artikel komt Peter Jorna (van Forum) aan het woord over het Europese Equalproject (het creëren van scholing, stage en werk voor Sinti en Roma) en het Comité van Experts met betrekking tot Roma en Sinti. Het Duitse tijdschrift Zeichen van de vereniging Aktion Sühnezeichen Friedensdienste e.V. heeft zijn septembernummer (2006) helemaal gewijd aan de Sinti en Roma in Europa: *Sinti und Roma in Europa: Erfahrungen, Berichte, Selbstverständnis*.

Posttraumatische stress gaat niet vanzelf over

ZORG + WELZIJN: (2006), NR. 9, P. 5 (PN: 6.17.00)

De Posttraumatische Stress Stoornis (PTSS) brengt veranderingen aan in de hersenen. Dat kan zichtbaar worden gemaakt met technieken als MRI en PET-scans. Volgens onderzoekster C. de Kloet, verbonden aan het Centraal Militair

Hospitaal in Utrecht, is het ook mogelijk om mensen via tests te screenen op gevoeligheid voor PTSS. Het zou een selectie-instrument kunnen worden voor functies die een groot risico op PTSS meebrengen. Zoals bijvoorbeeld voor militairen, maar ook brandweer- en ambulancepersoneel.

De genen voor somberheid staan in de rij

VOLKSKRANT 14 OKTOBER 2006 / SIMONE DE SCHIPPER (PN: 6.42.00)

Welk medicijn wordt voorgeschreven aan een patiënt met een depressie, is nu een kwestie van algemene richtlijnen en van voorkeuren van de arts of psychiater. Inmiddels wordt steeds duidelijker dat het effect van een antidepressivum afhangt van bepaalde genetische variaties bij patiënten.

Dit artikel zet een aantal onderzoeken op een rij die alle concluderen dat bij meer mensen de depressie snel opklaart, als de behandelend arts eerst een genetische test doet alvorens een recept uit te schrijven.

De pillenprofziet nu heil in therapie

TROUW 12 OKTOBER 2006 / EVELINE BRANDT (PN: 6.42.00)

Gesprek met de Utrechtse hoogleraar psychiatrie René Kahn, die

bekend stond als de 'pillenpsychiater'. Hij wil nu een einde maken aan het 'zwart-wit' denken in zijn vak: psychiatrische ziekten worden niet óf door genen en hersenen óf door opvoeding en omgeving veroorzaakt. Het is én/én. Hij pleit voor een meer geïntegreerde zorg: 'De psychiatrie moet terug in het ziekenhuis en niet weggestopt blijven in de bosjes.' Zijn 'missie' is te laten zien dat stoornissen in het gedrag, het denken en het voelen - oftewel psychische stoornissen - niet anders in elkaar zitten dan stoornissen in bijvoorbeeld de vetstofwisseling of de suikerhuishouding. Hij wil dat er meer psychotherapeuten en gedragstherapeuten worden opgeleid die zich uitsluitend door wetenschappelijk bewijs laten leiden.

Het ergste wordt vaak niet gemeld

NRC 12 OKTOBER 2006 / CAROLINE DE GRUYTER (PN: 6.10.00)

Voor het eerst publiceren de Verenigde Naties een rapport waarin alle vormen van geweld tegen kinderen worden behandeld. Geweld tegen kinderen komt overal ter wereld voor, ook in de rijke westerse landen die wetten hebben om het te bestraffen. Het gaat om alle mogelijke vormen van fysiek en psychologisch geweld, discriminatie, verwaarlozing en misbruik. In

dit artikel de 'alarmerende' conclusies en een aantal aanbevelingen.

Geteisterd door 'fout' geheim

TELEGRAAF 8 OKTOBER 2006 /
MARIE-THÉRÈSE ROOSEDAAL (PN:
6.01.03)

Rinke Smedinga is twintig jaar na de oorlog geboren. Zijn vader was 'fout' en dat drukte een zwaar stempel op zijn jongensjaren. In dit artikel een interview met Smedinga. Op zijn website www.bunkerslaap.nl geeft hij zijn jeugdherinneringen een plek en wil hij een bijdrage leveren aan educatie over dit onderwerp. Ook werkt hij mee aan de tentoonstelling *Getekend geboren: kinderen van 'foute' ouders 1931-2010* in Aalten (t/m 28 januari 2007). Deze tentoonstelling geeft een overzicht van de impact die de Tweede Wereldoorlog heeft (gehad) op kinderen van 'foute' ouders.

In een krappe caravan

NRC 7 OKTOBER 2006 / JANNEKE
DONKERLO EN SHEILA KAMERMAN
(PN: 6.11.10)

Langdurige asielprocedures zijn schadelijk voor kinderen van asielzoekers.

Orthopedagoge Margrite Kalverboer en gedragswetenschapper Elianne Zijlstra deden er onderzoek naar waarvan in dit artikel de resultaten

en de voorbeelden. 'De ernst van de schade is afhankelijk van de leeftijd van het kind, de kwetsbaarheid, de opvoedingsmogelijkheden van de ouders, het aantal verhuizingen en het gebrek aan toekomstperspectief'. Maar of de ouders nu wel of niet getraumatiseerd zijn, ontwikkelingschade is er altijd.

Ongeborenen van 9/11: de aanslagen in New York verminderen jongensgeboorten

NRC 30 SEPTEMBER 2006 / HESTER
VAN SANTEN (PN: 6.16.00)

Artikel over de statistische gegevens die in de loop van de jaren verzameld zijn waarmee aangetoond wordt dat de sekseratio van geboortes verandert bij rampen en oorlogen. De meest recente gegevens zijn van epidemioloog Ralph Catalano die daarmee in Human Reproduction (augustus) aantoonde dat in de nasleep van de aanslagen op de Twin Towers in New York opvallend weinig jongetjes geboren werden. Het artikel geeft meerdere voorbeelden en gaat terug in de tijd aangaande theorievorming om dit verschijnsel te verklaren.

COGIS-NIEUWS

LEERGANG PSYCHOSOCIALE HULPVERLENING IN CONFLICTGEBIEDEN

War Trauma Foundation (WTF) en Cogis zijn dit jaar een samenwerkingsverband aangegaan. Beide organisaties ontplooiën activiteiten op het gebied van de psychosociale hulpverlening aan slachtoffers van oorlog, terreur en georganiseerd geweld, in het bijzonder door het overdragen van kennis aan professionele en vrijwillige hulpverleners. War Trauma Foundation richt deze activiteiten specifiek op het buitenland. Samen met de fondsenwerving zijn dit de kernactiviteiten van WTF. Cogis heeft de ambitie om, naast het aanbod gericht op het eigen land, de opgebouwde kennis en ervaring op het gebied van activiteiten in het buitenland voort te zetten en verder uit te bouwen. Bundeling van die kennis en menskracht van beide organisaties biedt in beginsel aantrekkelijke synergievoordelen. Een concreet voorbeeld van deze samenwerking is de ontwikkeling

van een leergang voor hulpverleners die, via kennisoverdracht aan lokale werkers, projecten opzetten en uitvoeren op het gebied van de psychosociale zorg in conflictgebieden. De leergang kent twee specialisaties: één voor medewerkers die in uitvoerende zin op bestaande projecten worden ingezet (post-HBO-niveau), en één voor hulpverleners die in staat moeten zijn om hulpprojecten op te zetten en leiding te geven aan de uitvoering daarvan (post-academisch).

In de leergang zal onder meer ingegaan worden op de belangrijkste theoretische discussies in het vakgebied, de relevante internationale verdragen, het ontwerpen en/of overdragen van psychosociale interventies die aansluiten bij lokale behoeften en omstandigheden, en het opzetten en uitvoeren van de zorg voor de stafleden die in het conflictgebied werkzaam zijn. Naast dit theoretisch deel zullen de deelnemers geschoold worden in het geven van trainingen, twee praktijkstages volgen en een individueel onderdeel (literatuurstudie en scriptie) uitvoeren.

De leergang zal ontwikkeld worden in nauwe samenwerking met hulp-